

Дитина, яка йде на урок із захопленням, відчуває задоволення від власної діяльності на уроці, перебуває в цілковитій гармонії з учителем, – хоче знову і знову йти до цього вчителя, слухати, бачити його, а отже і вчитися.

Щоб заохотити юних музикантів до навчання, необхідно застосовувати висловлювання, які створюють ситуацію успіху:

- Це дуже важливо, і в тебе неодмінно вийде ...
- Саме ти можеш це гарно зробити ...
- Я впевнений, що наступного разу ти це зробиш ще краще...
- Це зовсім не складно, якщо з першого разу не виходить – нічого страшного, необхідно допрацювати... [4].

Власний досвід роботи авторки статті постійно переконує: для того, щоб учні вчилися із захопленням, кожен урок необхідно робити цікавим для дітей. Давати можливість розвивати здібності як самостійно так і в колективі: організувати роботу у парах, групах, ансамблях, щоб вони несли відповідальність за спільну працю.

Отже, основне завдання вчителя сучасної музичної школи – це допомога юним музикантам опанувати гру на музичних інструментах, отримувати відчуття успіху в процесі навчання, пробудити джерело внутрішніх сил дитини, енергію боротьби з труднощами, бажання вчитися та досягати високих результатів.

Список використаних джерел

1. Леви В. Л. Музыкотерапия, или хорошо забытое старое. Москва: Знание – сила, 1968. № 10. С.44-46.
2. Леві В. Нестандартна дитина. Київ: Радянська школа, 1991. 256 с.
3. Медушевский В. О. О закономерностях и средствах художественного воздействия музыки. Москва: Музыка, 1976. 254 с.
4. Могилевская С. А. У лиры семь струн. Москва: Детская литература, 1981. 80 с.
5. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Київ: Рад.школа, 1972. 244 с.

Ремезова Н., старший викладач,
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г Короленка
(м. Полтава)

МУЗИКОТЕРАПІЯ В РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Рівень цивілізації суспільства багато в чому оцінюється його ставленням до дітей з розумовими та фізичними вадами. В останні роки помітно зріс інтерес фахівців до механізму впливу музики на дитину з обмеженими можливостями здоров'я в інклюзивному середовищі. Музичну терапію широко застосовують у багатьох країнах світу для лікування і профілактики широкого спектру порушень: відхилень у розвитку, емоційної нестабільності, поведінкових порушень, сенсорного дефіциту, спинномозкових травм, психосоматичних захворювань,

психічних відхилень, афазії та аутизму.

Термін «музикотерапія» має греко-латинське походження, що в перекладі означає «лікування музикою». *Музична терапія (музикотерапія)* – це процес міжособистісного спілкування, в якому кваліфікований музикотерапевт застосовує музичні твори та всі сторони музичного впливу – фізичну, інтелектуальну, емоційну, естетичну, соціальну і духовну – для покращення чи збереження здоров'я особи. За допомогою музичних практик – спів, вільна імпровізація, слухання та обговорення характеру музики чи рух під музику – музикотерапевт допомагає дитині активізувати пізнавальні процеси, моторику, покращити емоційний стан, вдосконалити комунікативні навички тощо. Музикотерапія сприяє розвиткові потенційних доброзичливих якостей дитини шляхом досягнення вищого ступеня внутрішньої чи міжособистісної інтеграції й, відповідно, вищої якості розуміння життя [1; с. 35].

Найбільш ранньою формою є *рецептивна музикотерапія*, яка не включає в себе активне музикування. Людина пасивно сприймає музику, яку озвучує терапевт сам чи за допомогою звуковідтворюючого пристрою.

У випадку *активної музикотерапії* пацієнт бере ініціативну участь шляхом різноманітного музикування: гри на музичному інструменті, ритмічної імпровізації, співу сольного чи з музикотерапевтом. Всі ці види поруч із вербальним і невербальним дають можливість самовираження – музичну.

Сучасна музикотерапія набула поширення в усьому світі і з середини ХХ ст. розвивається як окрема інтегративна індустрія, суміжна із нейрофізіологією, психологією, рефлексологією, музичною психологією, музикознавством (виконавством) та іншими науками. Вона все більше адаптується в освітній практиці, стверджуючись у статусі універсальної лікувально-виховної системи, здатної оптимізувати процес особистісного розвитку людини з обмеженими можливостями у складних умовах сучасного суспільного життя.

«Інклюзивна (включена) освіта» – термін, якій використовується для опису процесу навчання молодих людей з особливими потребами в навчальних закладах загального типу. Згідно з теорією інклюзивного навчання всі молоді люди можуть вчитися разом, а їх відмінні риси гідні поваги. Варто зазначити, що в розвинених країнах ці принципи не тільки закріплені на законодавчому рівні, а й активно впроваджуються в практику освітнього процесу. Як показує досвід різних держав, молоді люди, які мають особливі освітні потреби і навчаються в навчальних закладах звичайного типу, отримують більш якісну освіту. Вони більш товариські, відкриті, краще пристосовані до життя в суспільстві, ніж ті, які навчаються вдома або в спеціальних навчальних закладах [2].

У цьому напрямку існують чимало розробок, ідей та концепцій, зокрема «Педагогіка оздоровлення» М. Голікової, «Лікувальна педагогіка» О. Дубровського, «Класифікація інвалідності» Л. Борового; концепція про компенсаторні можливості особливої дитини через її соціалізацію Л. Виготського; теорія психічного розвитку в ранньому дитинстві О. Запорожця та С. Рубінштейна; теорія соціального розвитку в просторі-часу дитинства Д. Фельдштейна; концепція еволюції ставлення суспільства до осіб з відхиленнями у розвитку Н. Малофеева та ін.

В Україні існують соціально-реабілітаційні центри, які ставлять за мету дати своїм підопічним загальні художні навички, в тому числі і в музичній сфері. У навчальних закладах

напрацьовано цікавий досвід, що заслуговує на вивчення та впровадження щодо використання музикотерапії, казкотерапії тощо. Головною метою закладів з інклюзивною освітою є забезпечення умов для навчання і розробка нових методик, які будуть індивідуальними в кожному окремому випадку в зв'язку з тим чи іншим ступенем захворювання учня. Все це вимагає від викладача правильного, компетентного підходу.

У контексті вирішення проблеми мистецького, зокрема, музичного розвитку дітей із обмеженими можливостями здоров'я можна окреслити низку перспективних аспектів модернізації змісту інтегрованої мистецької освіти. Суттєвим фактором такої модернізації є впровадження національної парадигми до освітнього процесу, яке передбачає розробку принципів відбору навчального матеріалу з урахуванням потреб інтегрованого мистецького розвитку особистості у розмаїтті різновидів художньої діяльності; створення та застосування нової інтегрованої методики, яка б базувалася на мистецькому інтегрованому художньо-образному засвоєнні світу; розробка та впровадження у практику психолого-педагогічних умов, що сприятимуть фізичному, інтелектуальному, емоційному, естетичному, соціальному і духовному, розумовому розвитку дітей із обмеженими можливостями здоров'я.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2 кн. К. : Либідь, 2003. Кн. 2: *Особистісно-орієнтований підхід: науково-практичні засади*. 344 с.
2. Бухнієва О., Банкул Л. Потенціал музичної терапії в інклюзивній освіті // *Соціальне партнерство в інклюзивній освіті: акмеологічні засади, сучасні реалії* // Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2019. 156 с

Свириденко В.,

здобувач вищої освіти, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (м. Чернігів)

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ПОЗАКЛАСНОЇ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ РОБОТИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ

Метою позакласної та позашкільної роботи є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Нові смисли у меті початкової освіти (всебічний розвиток дитини відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб...) мають вирівняти перекис від фронтальної роботи в бік посиленої індивідуалізації. Тому вислів – знати, поважати і враховувати індивідуальність кожного – це не гасло, а обов'язкова умова успішності нової школи [2].